

L'ART DEL PAGÈS

Cuan vegis la barba de ton vehí cremar.....

Degut á la arribada al port d' Tarragona d' un barco carregat ab 204 bocoys de vi d' Italia, los mercats darrerament celebrats en la vehina capital, centre de contractació important de la cuantiosa producció vinícola de aquella Provincia, s' han vist molt desanimats y poch menos que deserts, davant de semblant expectativa; fins al extrem de que en lo celebrat en la última setmana del any que acaba de passar, no va ferse cap tranzacció y en lo de la primera d' any nou sols se n' han seguit verificant ab las classes superiors, donchs que en las de baixa graduació la venda s' ha reduhit al consum local y á embarcarne molt poca cantitat. En vista d' aixó, aquell Ajuntament enviá á Madrid los telégramas de que ja tenen coneixement nostres lectors y que publicárem en la edició anterior, als quals lo Sr. Ministre d' Hisenda ha contestat ab lo següent:

«S' ha demanat mostres de vi italiá arribat á aquest port pera son escrupulós análsis y s' acordará segons son resultat, però si fos vi procedent de rahims y sa graduació alcohólica no passés de 19 graus, ni la lley del impost sobre alcohols, ni nostre régimen arancelari permeten oposarse á sa admisió.»

Cuan temps enrera preveyam lo que que está succehint,

no podiam jamay esperar semblant bofetada, creyent difícil aytal invasió; però avuy que ja es un fet consumat, no podém menos de creure en la ruina de nostra producció vinícola, amenassada de mort per los governants del pays, donchs que á sos tractats ab las demás nacions competidoras y no á altre cosa es degut lo cataclisme que 'ns amenassa, molt mes gros que totas las plagas que destruheixen nostres vinyats, donchs aquesta tanca de cop, ja que resulta de la falta de patriotisme.

Mentres Inglaterra, Bélgica, Fransa y altres paysos facilitan la importació dels grans y dels vins, rebaixant las tarifas arancelarias, Espanya dificulta la exportació de sos productes naturals, afavorint la importació dels estranjers.

Sempre hem clamat per la unió, predicant la associació desde que comensárem á veure la llum pública per primera vegada, pero ara ja hem arribat al punt de fer-noshi á mossegadas, vulgarment dihent, si volém salvar la dignitat y lo poch que 'ns quedi de nostras suhadas.

No es d' estranyar, donchs, com de per tot arreu la gent tinga d' emigrar, citantse d' un poble d' Aragó que ja no hi queda gent pera conresar las terras; contantse per milers las familias que tenen d' abandonar sas llars en busca d' una caixalada de pá pera sos fills, que la mal anomenada patria 'ls hi nega per los desacerts dels que devent amparar als que ab son treball y tenint dret á guanyar un bocí pera sa subsistencia, han de renegar forzosament de la que, essent sa mare, se 'ls ha convertit en una despreciable madastra.

Si á tot aixó hi afegim l' excessiu número de fincas embargadas per no poguer pagar las enormes contribucions que cada dia van sent mes exorbitants per lo crescudas, lo cuadro no pot ser mes desgarrador.

¡Tant de bó que algun dia no tinguém d' exclamar.
qui pert lo seu, pert lo seny!—T.

Consideracions sobre 'l pervindre de nostras vinyas. (*)

Carta 5.^a

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS:

Mon bon amich: Pau Laffitte en un llibre que publicá l' any passat sobre 'l celebèrrim principi polítich de la igualtat, diu ab molt bon sentit, que debèm desconfiar de las ideas simples y que en las cosas sol haverhi una rahó secreta, que á voltas acaba per tenir la rahó. L' il·lustrat republicá francès aplica aqueixas y altras observacions á combatre 'l sufragi universal, la ensenyansa obligatoria, lo servey militar forsós y algunas altras formas, que la idea general d' igualtat acostuma pendre. No seré pas jo qui segueixi á Pau Laffitte en sas escursions per lo camp de la política, mes en la materia que 'ns ocupa y en lo punt en que la deixárem en la darrera carta, no puch menos que repetir: «desconfiém de las ideas simples, perque molt sovint no miran las cosas més que per una sola cara; hi ha freqüentment en las cosas una rahó secreta, que á voltas acaba per tenir la rahó.»

Ara no anéu á creure que usant la paraula *secreta*, entengui significar res de misteriós, ni miraculós, sino pura y senzillament la forsa mateixa de la llógica. La inteligencia procedeix en sos actes á tenor d' una tramitació ordenada y forcosa: admés un principi, no pot rebutjarne las conseqüèncias llógicas y quan aquestas no passen, senyal es de que 'l principi tampoch es admissible. Avans, y encara ho llegiréu en totas las obras de llógica, era molt conegut y molt usat en las discussions l' argumentació anomenada *ad absurdum* que consistia en probar que las conseqüèncias precisas d' una afirmació conduhian al absurdó, rahó bastant pera rebutjar la tal afirmació. Nosaltres ho enteném d' altra manera; y nó es raro que gent séria, instruida y de talent, davant d' aquella argumentació, respongui es que no 's deu arribar á las últimas conseqüèncias.» Donchs aquí está la rahó secreta: una afirmació pot apareixer admissible, natural y certa; pot serho, segons com y conforme: l' examen llógich quilatará lo seu valer y sa importancia llegítima.

(*) Vegis lo número 354.

■ Llibertat de comers, divisió d' ocupacions, lley de la naturalesa, sentit comú, forsa de las cosas, dret y deber, heus aquí ideas simplíssimas miradas baix un punt de vista general y vago, ideas á que tothom alcanza y de las que molts s' apoderan y luego las transforman en principis, que no tenen retop ni excepció. Será endebades que 'ls expliquén las complicacions que per tot arreu ofereixen l' home y la societat de que forma part: bé podéu dir que las circunstancias en que viuen l' home y la societat governan ab forsa soberana, si 's vol que la vida sia ordenada, armónica y profitosa; bé podéu afirmar que la práctica no es pas la teoría, ni pot serho; bé podéu assegurar que en la terra no hi ha res absolut, sino que tot es relatiu; bé podéu esforsarvos en demostrar que l' home está fortament lligat á las circunstancias que 'l rodejan y que sent l' influencia del temps, de l' aire que respira, de la terra que rega ab sos suhors y de mil altres cosas y condicions, que fan necesaria una gran atenció y un estudi detingut quan se tracta de legislar, ó d' establir principis práctichs y d' aplicació; aixó no ho entenen tots; alguns no ho volen entendre; es mes fácil acceptar y defensar afirmacions generals. Un emperador romá sospiraba perque sos súbdits no tenian un sol cap, á fi de poguerlos matar á tots d' un mateix cop de destrál. D'aqueixa fusta hi ha inteligencias que s' aficionan perdudament de las ideas simples y generals y que no somian altre cosa que homes y societats, ideals y teorichs.

Passan los temps, las fórmulas generals y absolutas fan son curs ab més ó menos pena; al cap d' avall se troban las conseqüencies; la rahó, que molts no veyan, acaba per tenir la rahó y 'ls bladers cridan y 'ls arrossers s' exclaman y 'ls vinaters gemegan y 'ls fabricants ploran y [totas las fonts de producció y de riquesa, com si per ellas hagués passat furiós terretremol, se senten desordenadas y revoltas. Are escolteulos bé: obriu las orelles pera gosarvos ab aquellas hermosas, bellíssimas imatjes que omplen d' angelets y de dauradas il·lusions lo teatro de la Alambra ó lo de la Comedia: aplaudíu ab entussiasme aquells armoniosos cants de sirena ab que l' escola económica vesteix alló de las virtuts de la competencia, y aquellas generalitats de que la llibertat de comers es bálsam que cura 'ls mateixos mals que causa, y alló dels amples y bellíssims horisonts que la nova ciencia ofereix á la rahó y á la activitat humanas. Quan

estiguéu plé d' aquesta ciencia vaga, preguntéu: ¿á quin preu va 'l blat? ¿á quant se ven lo ví? ¿qué 's dona per un metro de panyo? ¿qué rendeix la terra? ¿qué costan los cultius? ¿ab quinas condicions se travalla aquí y fora d'aquí? Després d'aquestas y consemblants preguntas veuréu fugir com la boira totas las il-lusions y falagueras esperansas fundadas en vaguetats y teorías. Las ideas simples s' han fet compostas; davant de la teoría apareix la práctica ab tota la forsa de la realitat ¡Ah! ¿qué es ben cert que no es lo mateix parlar ab lo rey que parlar ab sa gerra, com digué 'l mallorquí!

Y ja que m' ha escapat la paraula rey, permetéu que conti una anécdota que tal volta tingui alguna oportunitat. Contan que un dels primers reys que tingué la célebre Roma volgué donar una lliçó y un avís als nobles que estavan un poch revolts y amenassadors.

Al efecte los cridá, los reuní en lo jardí de son palau y prenent unas estisoras, tallá una per una totas las flors que mes sortian; d' ahont resultá que totas las flors, que quedaren, foren enterament iguals. Donchs veyéu com, si no m' equivoco, comprenen lo mon los economistas: las flors dehuen ser iguals, encara que no ho sian: las fronteras res significan: la patria no es sino un nom, perque la patria del home es tot lo mon: las condicions peculiars de rassa, clima, potencia productiva y demés no han d' esser tingudas en compte; perque vindrá la estisora de la llibertat y tot s' igualará en la gran lluyta de la competencia de productos: la terra menos productiva no produhirá res, perque l' ofegarà sa germana mes ben dotada; lo poble mes pobre desapareixerá en lo ample sí del poble universal y gracias, si ab la mona al coll, ó ab la orga á la espatlla, troba un rosegó de pa en terra estrangera, quan la sensible-ria de la civilisació moderna li permeti passejar sa miseria per carrers y plassas.

Mon bon amich, ara observo que ab aqueixas cabórias, no he dit un mot de viticultura, ni sisquera d' aquellas afirmacions de ma darrera carta; no obstant jo creuria que las observacions precedents no están pas fora de lloch; y, com se sol dir que, qui ha fet dilluns, farà dimars, ja tindréu temps, pera tornar al rem.—X.

Granada 22 de Dèsembre de 1888.

SECCIÓ DE VARIETATS.

LA FILLA DE MARIA

CANSÓ PASTORIL

Cullint violetas
y algún gessamí,
cantava amoretas
diumenge matí;
l' aurora 'm volía
per son rossinyol
jo li responia:

dindol

jo só de Maria.

Tot dihentme ingrata,
me para un pastor
llassadas de plata,
llassadetas d'or.
L' amor que voldria
Maria se 'l vol;
si 'n té gelosía,

dindol

jo só de Maria.

Pasarells y merlas
l' han après de mi
aqueix nom de perlas,
que tan refli;
y en la branca hont nía
canta 'l verderol
ab gran melodia:

dindol

jo só de Maria.

A aqueix nom sonrihuen
la terra y los cels,
y en sos cors l' escrihuen
ab rosas y estels,
y als peus de ma Aymía
la lluna y lo sol
cantan nit y día:

dindol

jo só de Maria.

JASCINTO VERDAGUER.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Las noticias rebudàs, relatives als mercats de *cereals* en los departaments francesos, acusan en general tendencia fluixa.

Lo temps, no obstant, s' ha presentat en Fransa molt favorable á la vegetació.

La baixa dels Estats-Units ha sigut la principal causa de la tendencia que s' observa en aquells mercats.

Banyolas —A la fira de bestiar celebrada 'l dijous y divendres de la setmana passada s' hi feren importants transaccions en lo mulat, què n' hi havia en gran número.

Inca (Mallorca) —Blat, á 15 pessetas los 72 litros.—Candeal, á 16.—Ordi del pays, á 8.—Id. foraster, á 7'50.—Cibada del pays, á 6.—Id. forastera, á 5'50.—Blatdemoro, á 11.—Fasols, á 27.—Fabas ordinarias, á 13'50.—Porchs grassos, á 11'50 la arroba.

Jaen.—Varias casas francesas están comprant en Jaen los olis apenas surten dels molins, embarcant dit líquit. Se cotisa aquest á 32 rals arroba.

Reus.—La calma, que es general, y lo mal estat dels camins, que n' hi ha d' intranzitables per las moltas plujas, fá que d' algun temps á aquesta part apenas tinguém mercats. Escas-sa era la concurrencia que de forasters hi ha hagut y molt cur-tas las operacions mercantils, perque cap dels fruyts d' aquest país, que es en lo que 's travalla, está animat.

Vich.—Xeixa, á 17'75 pessetas la quartera.—Forment á 12'75.—Mestall, á 10'75.—Ségol, á 9'50.—Ordi, á 6'75.—Cibada, á 6.—Espelta, á 5.—Blatdemoro, á 10.—Fajol, á 9.—Fabas, á 10'50.—Llegúm, á 12.—Fasols, á 17.—Mill, á 12.—Ciurons, á 15.

VINS.

Segons manifesta un colega, per lo nou projecte de lley sobre vins, que aprobada ja per las comissions del Senat y 'l Con-grés, será dintre molt poch lley vigent, tindrà exclusivament lo nom de *vi* lo producte de la fermentació dels rahims frescos ó de remolta de rahims frescos ab adició de sucre ó aygua, ó finalment de la fermentació de rahims sechs ab aygua.

Los barrils ó bocoys que continguin vins de rahims sechs deurán portar *rótuls* grans que diguin *Vi de sucre*, ó *vi de ra-hims sechs*.

Cap altre producte obtingut per destilació ab altrás materias podrá anomenarse *vi*.

A sa entrada á Fransa los rahims sechs serán registrats, ne-cessitant guia pera sa circulació.

Se publicará un reglament pera la millor intelligencia de la llei.

Convé no perdre de vista la anterior notícia, donchs podria ocasionar disgustos al tráfeh espanyol de vins.

Beziers (Fransa).—S' ha celebrat una reunió d' agricultors y vinicultors, á la cual hi assistiren més de 2.000 personas ab l' objecte de protestar contra 'l tractat de comers entre Fransa y Grecia y demanar l' establiment d' un dret de 30 franchs per cada cent kilos sobre las pansas extranjeras.

Se votaren per unanimitat totas las proposicions presentadas en aquest sentit, y s' acordá l' envió á Paris d' una comissió que gestioni á favor dels interessos vinícolas del país.

Cette (Fransa).—En aquell mercat regeixen. per terme mitj, los preus següents pera 'ls vins exótichs ó forasters;

Alicant, superior, nou, de 35 á 40 franchs l' hectólitro.—Idem vell, de 32 á 34.—Primera classe, nou, 29 á 32 —Id. vell, de 28 á 30.—Segona classe, nou, de 25 á 28.—Id. vell, de 25 á 26.—Requena, superior, nou, de 25 á 28.—Id. vell, de 25 á 26.—Utiel, de 25 á 28.—Id. vell, de 20 á 26.—Valencia, primera classe, nou, de 24 á 25.—Id., segona, de 24 á 26.—Priorat, sense guix, nou y vell, de 26 á 30 —Catalunya, primera classe, nou, de 24 á 25.—Id., vell, de 22 á 23.—Mallorca, primera classe, nou, sense guix, 10 graus, de 12 á 16.—Vell, de 18 á 20.—Segona, de 10 á 14 y de 15 á 16.—Benicarló, de 24 á 26.—Milán (Italia), primera classe, vell, de 44 á 46.—Dalmacia, de 38 á 40.—Vins de Grecia, sense guix, nous, de 30 á 35 —Id., vells, de 30 á 32.

Hi ha moltes existencias per efecte de las grans arribadas durant l' últim mes y las transaccions van cedint en importancia

Italia.—La ruptura de las negociacions comercials ab Fransa ha sigut desastrosa pera 'l país. Ló mal no adoleix únicament als agricultors, que 's venhen forsats á emigrar, si que també al alt comers. Una gran casa de Livorne, la dels germans S..., que se sostenia principalment de la exportació, y que tenia casi tota sa clientela en Fransa, ha quebrat per tres millons y mitj de passiu y 270.000 liras d' actiu problemátich.

IMPRESA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA.